

การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน เพื่อเตรียมรับ
การประเมินภายนอก รอบ 5 ของระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
Management of Internal Educational Quality Assurance to Prepare
for 5th External Educational Quality Assurance
of Basic Education Level

สิทธิชัย ดีลัน¹, อลิษรา สร้อยเสนา²

Sittichai Deelon¹, Alisara Soysena²

39-55 มหาวิทยาลัยชินวัตร ประเทศไทย

Shinawatra University, Thailand.

Email: ¹sittichai.d@sui.ac.th, ²Koy-devil.girl@hotmail.com

Received : December 22, 2024;

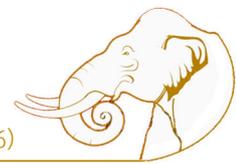
Revised : February 26, 2025;

Accepted : March 3, 2025

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอหลักการและบทสรุป การดำเนินการประกันภายในสถานศึกษา เพื่อเตรียมรับการประเมินภายนอก รอบ 5 ของระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนวการประเมินการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) จะได้เริ่มใช้การประเมินภายนอก รอบ 5 นี้ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2567 ถึง 2571 ได้มีการปรับปรุงวิธีการ มาตรฐาน ตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินใหม่ ในการดำเนินการประกันภายในสถานศึกษาจึงต้องเตรียมรับในด้านความเชื่อมโยงของความสอดคล้องระหว่างมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในกับมาตรฐานการประเมินภายนอก ซึ่งมีมาตรฐาน เหมือนกัน สอดคล้องกัน และเท่ากัน แต่จำนวนตัวชี้วัดแตกต่างกัน ส่วนด้านการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นการปรับปรุงการปฏิบัติตามขั้นตอนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาทั้ง 6 ขั้นตอนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และด้านจัดทำเอกสารหลักฐานเพื่อนำเสนอเป็นข้อมูลดำเนินการ ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานของการประเมินภายนอก รอบ 5 โดยมาตรฐานด้านผลลัพธ์ของการเรียนรู้จำนวน 9 รายการ มาตรฐานด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ จำนวน 16 รายการ และมาตรฐานด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวน 9 รายการ ดังนั้นสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจึงต้องตระหนัก เตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประเมินภายนอก รอบ 5 นี้ อันจะนำไปสู่ความเข้าใจอันดีในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และสะท้อนผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน

คำสำคัญ : การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน, การเตรียมรับการประเมินภายนอก รอบ 5, ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

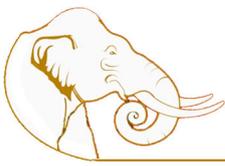
Abstract

The purpose of this article to present the approach and concept management of internal educational quality assurance to prepare for 5thexternal educational quality assurance of basic education level. Office for national education standards and quality assessment (ONESQA) will start using this 5thexternal educational quality assurance in 2024-2028. Updated in methods standard indicators and evaluation criteria for used in the assessment. Necessary to be prepared for the connection between the internal quality assurance standards and the external quality assurance standards, which have the same, consistent, and equal standards, but the number of indicators is different. In terms of the implementation of quality assurance in educational institutions, it is to improve the implementation of the 6 quality assurance procedures within the educational institution and to prepare documentary evidence to present as operational information, which is in accordance with the standards of the 5thexternal educational quality assurance, with 9 standards for learning outcomes, 16 standards for administrative and management processes, and 9 standards for teaching and learning management processes that focus on learners. Therefore, basic education institutions must be aware of prepare to support the 5thexternal educational quality assurance, which will lead to a good understanding of the effective performance of education quality assurance and clearly reflect the results of education management.

Keyword : Management of internal educational quality assurance, Prepare for 5th external educational quality assurance, Basic education level

บทนำ

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ที่ทำหน้าที่ประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ด้วยการประเมินและรับรองคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ในหมวดที่ 6 การประกันคุณภาพการศึกษา ตามมาตรา 47-51 ได้มีประกาศคณะกรรมการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เมื่อวันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2566 เรื่อง กรอบแนวทางการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษา การศึกษาปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และด้านการอาชีวศึกษา และประกาศคณะกรรมการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เรื่อง กรอบแนวทางการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษา การศึกษาปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และด้านการอาชีวศึกษา (พ.ศ.2567 – 2571) (ฉบับ

ปรับปรุงเพิ่มเติม) เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2566 ให้ใช้บังคับในปีการศึกษาถัดไปนับตั้งแต่ปีการศึกษาที่ประกาศ ได้มีการปรับกระบวนการประเมินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาวะปัจจุบันเพื่อให้ได้ผลการประเมินที่ถูกต้อง แม่นยำ เหมาะสม เป็นไปได้ และเกิดประโยชน์สูงสุด ในการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษาการศึกษาปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และด้านการอาชีวศึกษา โดยมีกรอบแนวทางการประกันคุณภาพภายนอกประกอบด้วยหลักเกณฑ์การประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ตัวชี้วัดการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ประกอบด้วยมาตรฐาน ตัวชี้วัด คำอธิบาย และขั้นตอนการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษาแบบใหม่ ซึ่งเชื่อว่าจะสามารถประเมินการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ปรากฏผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา จนสามารถรับรองผลได้แม่นยำและเที่ยงธรรม

ในการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หากยังคงใช้รูปแบบเดิมวิธีการเดิม ซึ่งเคยใช้มาตั้งแต่ พ.ศ.2561 นั้น อาจส่งผลกระทบต่อความถูกต้อง ความเหมาะสมหรือความเป็นไปได้ในการประเมินภายนอก 5 ปี ซึ่งดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาทุก ๆ ปี จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงาน เพื่อให้สอดคล้องกับวิธีการประเมินภายนอก 5 ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) นี้ จึงควรทำความเข้าใจกับกรอบแนวทางการประกันภายนอกนี้ให้ถ่องแท้ เพื่อการดำเนินงานอย่างถูกต้องเหมาะสม มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างสูงสุด

การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด โดยมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประกันภายใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ : 2561, หน้า 1) ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน ผลการเรียนรู้ที่เป็นคุณภาพของผู้เรียนทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ ประกอบด้วยความสามารถใน การอ่าน การเขียน การสื่อสาร การคิดคำนวณ การคิดประเภทต่างๆ การสร้างนวัตกรรม การใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตร การมีความรู้ ทักษะพื้นฐานและ เจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทยการยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย รวมทั้งสุขภาพทางร่างกายและจิตสังคม

1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน

1) มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ ผู้เรียนมีทักษะในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณตามเกณฑ์ที่สถานศึกษา กำหนดในแต่ละระดับชั้น

2) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดจำแนกแยกแยะ ใคร่ครวญไตร่ตรอง พิจารณาอย่างรอบคอบ โดยใช้เหตุผลประกอบการตัดสินใจ มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหามีเหตุผล

3) มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม ผู้เรียนมีความสามารถในการรวบรวมความรู้ได้ทั้งด้วยตัวเองและการทำงานเป็นทีม เชื่อมโยง องค์ความรู้และประสบการณ์มาใช้ในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ อาจเป็นแนวความคิด โครงการ โครงงาน ชิ้นงาน ผลผลิต

4) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน อย่างสร้างสรรค์ และมีคุณธรรม

5) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ผู้เรียนบรรลุและมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษาจากพื้นฐานเดิมในด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะ กระบวนการต่างๆ รวมทั้งมีความก้าวหน้าในผลการทดสอบระดับชาติ หรือผลการทดสอบอื่นๆ

6) มีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะพื้นฐานในการจัดการ เจตคติที่ดีพร้อมที่จะศึกษาต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้น การทำงานหรืองานอาชีพ

1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

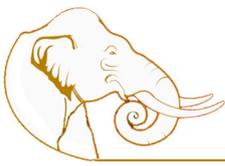
1) มีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด ผู้เรียนมีพฤติกรรมเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม เคารพในกฎกติกา มีค่านิยมและจิตสำนึก ตามที่สถานศึกษากำหนดโดยไม่ขัดกับกฎหมายและวัฒนธรรมอันดีของสังคม

2) มีความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย ผู้เรียนมีความภูมิใจในท้องถิ่น เห็นคุณค่าของความเป็นไทย มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ วัฒนธรรมและประเพณีไทย รวมทั้งภูมิปัญญาไทย

3) ยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย ผู้เรียนยอมรับและอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้าน เพศ วัย เชื้อชาติ ศาสนา ภาษาวัฒนธรรม ประเพณี

4) มีสุขภาพทางร่างกาย และจิตสังคม ผู้เรียนมีการรักษาสุขภาพกาย สุขภาพจิต อารมณ์ และสังคม และแสดงออกอย่างเหมาะสม ในแต่ละช่วงวัยสามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นอย่างมีความสุข เข้าใจผู้อื่น ไม่มีความขัดแย้งกับผู้อื่น

มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ เป็นการจักระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา มีการกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจอย่างชัดเจน สามารถดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษา ในทุกกลุ่มเป้าหมาย จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ดำเนินการพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ และจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการเรียนรู้ รวมทั้งจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้

2.1 มีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน สถานศึกษากำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจ ไว้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับบริบทของ สถานศึกษา ความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น วัตถุประสงค์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ นโยบายของรัฐบาล และของต้นสังกัดรวมทั้งทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม

2.2 มีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการคุณภาพของ สถานศึกษาอย่างเป็นระบบทั้งในส่วนการวางแผน พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา การนำแผนไปปฏิบัติ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการติดตามตรวจสอบ ประเมินผลและปรับปรุงพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง มีการบริหารอัตรากำลัง ทรัพยากรทางการศึกษา และระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีระบบการนิเทศภายใน การนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนา บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้อง ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมการวางแผน ปรับปรุง และ พัฒนา และร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษา

2.3 ดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาและทุก กลุ่มเป้าหมาย สถานศึกษาบริหารจัดการเกี่ยวกับงานวิชาการ ทั้งด้านการพัฒนาหลักสูตร กิจกรรมเสริม หลักสูตร ที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้าน เชื่อมโยงวิถีชีวิตจริง และครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย หมายรวมถึง การจัดการเรียนการสอนของกลุ่มที่เรียนแบบควรวรรวมหรือกลุ่มที่เรียนร่วมด้วย

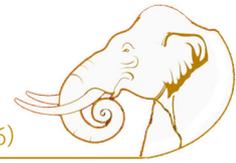
2.4 พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ สถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุน พัฒนา ครู บุคลากร ให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ และจัดให้มีชุมชน การเรียนรู้ทางวิชาชีพ มาใช้ในการพัฒนา งานและการเรียนรู้ของผู้เรียน

2.5 จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ สถานศึกษาจัด สภาพแวดล้อมทางกายภาพทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน และสภาพแวดล้อมทางสังคม ที่เอื้อต่อการ จัดการเรียนรู้อ และมีความปลอดภัย

2.6 จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ สถานศึกษาจัดระบบการจัดทำ การพัฒนาและการบริการ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในการบริหาร จัดการและการจัดการเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษา

มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นกระบวนการจัดการ เรียนการสอนตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรสถานศึกษา สร้างโอกาส ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการ เรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงมีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก สร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดี ครูรู้จัก ผู้เรียนเป็นรายบุคคล ดำเนินการตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบและนำผลมาพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำผลที่ได้มาให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อพัฒนาและ ปรับปรุงการจัดการ เรียนรู้

3.1 จัดการเรียนรู้อผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนิน ชีวิต จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดของหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้โดยผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง มีแผนการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปจัดกิจกรรมได้จริง มี

รูปแบบการจัดการเรียนรู้เฉพาะสำหรับผู้ที่มีความจำเป็นและต้องการความช่วยเหลือพิเศษ ผู้เรียนได้รับการฝึกทักษะ แสดงออกแสดงความคิดเห็น สรุปลงข้อความรู้ นำเสนอผลงานและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตได้

3.2 ใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีการใช้สื่อ เทคโนโลยี สารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยสร้างโอกาสให้ผู้เรียน ได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากสื่อที่หลากหลาย

3.3. มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก ครูผู้สอนมีการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยเน้นการการมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวก ให้เด็กรักครู ครูรักเด็ก และเด็กรักเด็ก เด็กรักที่จะเรียนรู้ สามารถเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีความสุข

3.4 ตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน มีการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนโดยใช้เครื่องมือและวิธีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ และให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนเพื่อนำไปใช้พัฒนาการเรียนรู

3.5 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์รวมทั้งให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู

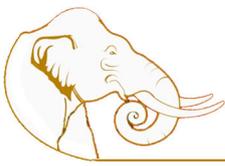
การประเมินภายนอก รอบ 5 เพื่อการประกันคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ได้มีประกาศคณะกรรมการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เมื่อวันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2566 เรื่อง กรอบแนวทางการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษา การศึกษาปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และด้านการอาชีวศึกษา และประกาศฯ เรื่อง กรอบแนวทางการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษา การศึกษาปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และด้านการอาชีวศึกษา (พ.ศ.2567 – 2571) (ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม) เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2566 โดยมีกรอบแนวทางการประกันคุณภาพภายนอก ดังนี้

หลักเกณฑ์การประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษา

การประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักเกณฑ์ดังนี้

(1) แนวทางการประเมินคุณภาพภายนอก ใช้หลักการประเมินเพื่อพัฒนาคุณภาพซึ่งสอดคล้องกับการประเมินคุณภาพสถานศึกษาตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 49 วรรคสอง “ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปีนับตั้งแต่ การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน”

(2) สถานศึกษาที่จะได้รับการประกันคุณภาพภายนอก ต้องเป็นสถานศึกษาที่จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา มีการรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเพื่อพิจารณาส่งรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ให้กับ สมศ. และมีการดำเนินการตามหลักเกณฑ์วิธีการที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561

(3) สถานศึกษาที่จะได้รับการประกันคุณภาพภายนอกต้องเป็นสถานศึกษาที่ผ่านการรับรองหลักสูตรจากหน่วยงานต้นสังกัด

(4) การตัดสินผลการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ คือ กรณีที่สถานศึกษามีผลการดำเนินงานของสถานศึกษาแต่ละมาตรฐานครบถ้วนตามตัวชี้วัด ที่กำหนด สามารถตรวจสอบโดยการประเมินจากเอกสารหลักฐานเชิงประจักษ์ ผลการประกันคุณภาพภายนอก ถือว่า “เป็นไปตามมาตรฐาน” แต่กรณีที่สถานศึกษาที่มีผลการดำเนินงานของสถานศึกษาแต่ละมาตรฐานยังไม่สามารถดำเนินการตามตัวชี้วัดได้อย่างครบถ้วน หรือไม่มีร่องรอยการดำเนินงานที่ตรวจสอบได้จากหลักฐานเชิงประจักษ์ ผลการประกันคุณภาพภายนอกถือว่า “อยู่ระหว่างการพัฒนา” โดยมีเกณฑ์การตัดสินผลการประเมินเฉพาะตัวชี้วัด ดังกำหนดในประกาศฯ

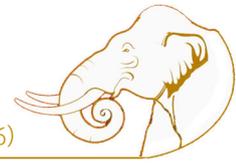
ขั้นตอนการดำเนินการประเมินการประกันคุณภาพภายนอก

การประกันคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

(1) สมศ. แต่งตั้งคณะผู้ประเมินภายนอก ทำการประเมินและวิเคราะห์รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาที่ได้รับจากหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษา ในกรณีที่มีการจัดส่งประเด็นต่างๆ ที่ต้องการให้มีการประเมินและตรวจสอบจากหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่กำกับดูแล หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้เสียกับสถานศึกษานั้น ให้คณะผู้ประเมินภายนอกนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการประเมินด้วย

(2) คณะผู้ประเมินภายนอกเสนอผลการวิเคราะห์รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาต่อ สมศ. และ สมศ. เสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาระบบเพื่อพิจารณาเลือกรูปแบบการลงพื้นที่ที่ตรวจเยี่ยมสถานศึกษา ในการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา คณะกรรมการพัฒนาระบบหรือคณะกรรมการอาจกำหนดให้คณะผู้ประเมินภายนอกดำเนินการตรวจสอบหลักฐานและข้อมูลของสถานศึกษาด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์หรือวิธีการอื่นแทนการลงพื้นที่ที่ตรวจเยี่ยมสถานศึกษาก็ได้ โดยระบบ วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการตรวจสอบหลักฐานและข้อมูลของสถานศึกษาด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์หรือวิธีการอื่นให้เป็นไปตามประกาศของคณะกรรมการ

(3) คณะผู้ประเมินภายนอกลงพื้นที่ที่ตรวจเยี่ยมสถานศึกษาตามรูปแบบที่คณะกรรมการพัฒนาระบบได้เลือกและเมื่อตรวจเยี่ยมสถานศึกษาแล้วให้จัดทำรายงานผลการประกันคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาภายในระยะเวลาที่ สมศ. กำหนด แล้วส่งให้สถานศึกษานั้นยืนยันหรือไม่ยืนยันผลการประกันคุณภาพภายนอก

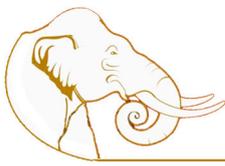
(4) เมื่อสถานศึกษาได้รับรายงานผลการประกันคุณภาพภายนอกแล้ว ให้ดำเนินการตามขั้นตอนที่ สมศ. กำหนด ในการยืนยันและรับรองผล โดยดำเนินการภายในกรอบระยะเวลาไม่เกินสามสิบวัน นับแต่วันที่คณะผู้ประเมินภายนอกส่งรายงานผลการประกันคุณภาพภายนอกให้กับสถานศึกษา

การเตรียมรับการประเมินภายนอก รอบ 5

จะเห็นได้ว่า สมศ. ได้ประกาศให้ทราบแล้วว่า จะมีการการประเมินภายนอก รอบ 5 นี้ ตั้งแต่ปี การศึกษา 2567 เป็นต้นไป โดยเฉพาะได้กำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดการประกันคุณภาพการศึกษา ดังนั้นสถานศึกษาชั้นพื้นฐานจึงต้องเตรียมรับการประเมินนี้ ตามรูปแบบที่สมศ.ประกาศ โดยให้สอดคล้อง กับการดำเนินงานการประกันภายในของสถานศึกษา ดังตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 แสดงความสอดคล้องระหว่างมาตรฐานการประกันคุณภาพภายใน กับมาตรฐานการประกันคุณภาพภายนอก ของระดับการศึกษาชั้นพื้นฐาน

มาตรฐานการประกันคุณภาพภายใน (พ.ศ.2561)	มาตรฐานการประกันคุณภาพภายนอก (พ.ศ.2566)
มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน 1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน 1) มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ 5) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา 6) มีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ	มาตรฐานที่ 1 ผลลัพธ์ของการเรียนรู้ ตัวชี้วัดที่ 1.1 ผู้เรียนมีสมรรถนะตามหลักสูตรสถานศึกษา
2) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา 3) มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม 4) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	ตัวชี้วัดที่ 1.3 ผู้เรียนสามารถนำตนเองในการเรียนรู้
1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน 1) มีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด	ตัวชี้วัดที่ 1.2 ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษา

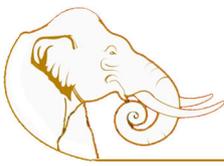
มาตรฐานการประกันคุณภาพภายใน (พ.ศ.2561)	มาตรฐานการประกันคุณภาพภายนอก (พ.ศ.2566)
2) มีความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย 3) ยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่าง และหลากหลาย 4) มีสุขภาวะทางร่างกาย และจิตสังคม	
มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ 2.1 มีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจที่ สถานศึกษากำหนดชัดเจน	มาตรฐานที่ 2 การพัฒนาคุณภาพการบริหาร จัดการสถานศึกษา (10 ตัวชี้วัด) - ตัวชี้วัดที่ 2.1 วิสัยทัศน์ พันธกิจ และค่านิยม ของสถานศึกษา - ตัวชี้วัดที่ 2.2 นโยบาย ทิศทาง กลยุทธ์และ แผนงานสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และพันธกิจ
2.2 มีระบบบริหารจัดการคุณภาพของ สถานศึกษา	- ตัวชี้วัดที่ 2.3 ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำ ทางวิชาการและบริหารจัดการด้วยหลักธรรมาภิ บาล - ตัวชี้วัดที่ 2.4 แผนงานและการดำเนินงาน ด้านการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา
2.3 ดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพ ผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาและทุก กลุ่มเป้าหมาย	- ตัวชี้วัดที่ 2.9 ระบบและกระบวนการ ช่วยเหลือผู้เรียน
2.4 พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญ ทางวิชาชีพ	- ตัวชี้วัดที่ 2.5 กระบวนการนิเทศการปฏิบัติงาน ของครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ
2.5 จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่ เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้	- ตัวชี้วัดที่ 2.7 การจัดสภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะ - ตัวชี้วัดที่ 2.8 สวัสดิการ สวัสดิภาพ แนว ทางการป้องกันโรค อุบัติภัย ภัยพิบัติ - ตัวชี้วัดที่ 2.10 สถานศึกษาเสริมสร้าง เครือข่ายผู้ปกครอง องค์กร และชุมชน เพื่อความ ร่วมมือ ในการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้และ พัฒนาผู้เรียน
2.6 จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อ สนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้	- ตัวชี้วัดที่ 2.6 การใช้สื่อ อุปกรณ์ และระบบ เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษา

มาตรฐานการประกันคุณภาพภายใน (พ.ศ.2561)	มาตรฐานการประกันคุณภาพภายนอก (พ.ศ.2566)
มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3.1 จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต	มาตรฐานที่ 3 การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ (3 ตัวชี้วัด) - ตัวชี้วัดที่ 3.1 การออกแบบหลักสูตรที่เสริมสร้างสมรรถนะและการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์
3.2 ใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้	
3.3 มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก	- ตัวชี้วัดที่ 3.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์
3.4 ตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน 3.5 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้	- ตัวชี้วัดที่ 3.3 ครูวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

จากตาราง 1 แสดงความสอดคล้องระหว่างมาตรฐานการประกันคุณภาพภายใน กับมาตรฐานการประกันคุณภาพภายนอก ของระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะเห็นได้ว่า จำนวนมาตรฐานของการประกันคุณภาพภายใน กับมาตรฐานการประกันคุณภาพภายนอก จะเหมือนกัน สอดคล้องกัน และเท่ากันกันคือมี 3 มาตรฐานเหมือนกัน โดยมาตรฐานที่ 1 เกี่ยวข้องกับผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 เกี่ยวข้องกับการบริหารและการจัดการ และมาตรฐานที่ 3 เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน เป็นส่วนใหญ่ แต่จำนวนตัวชี้วัดแตกต่างกัน การประกันคุณภาพภายในจะเน้นคุณภาพของผู้เรียนทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ แต่การประเมินภายนอกรอบ 5 นี้จะเน้นด้านการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา เพราะตัวชี้วัดมีถึง 10 ตัวชี้วัดในจำนวนทั้งหมด 16 ตัวชี้วัด นั่นเอง

ดังนั้นในการเตรียมรับการประเมินภายนอกรอบ 5 นี้ จึงควรดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อรองรับการประเมินภายนอกรอบ 5 ตามขั้นตอนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังตาราง 2 ดังนี้

ตาราง 2 แสดงแนวทางการปฏิบัติตามขั้นตอนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ขั้นตอนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	แนวทางการปฏิบัติ
1. การกำหนดมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	1.1 ศึกษาผลการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของ 3 ปีที่ผ่านมา 1.2 ทบทวนวิสัยทัศน์ พันธกิจ และค่านิยมของสถานศึกษา 1.3 กำหนดมาตรฐาน และตัวชี้วัด และค่าเป้าหมายการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยให้สอดคล้องกับมาตรฐานต้นสังกัดและมาตรฐานของสมศ. 1.4 ประกาศมาตรฐาน ตัวชี้วัด และค่าเป้าหมาย ของสถานศึกษา 1.5 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
	1.6 จัดหาข้อมูล และจัดเตรียมระบบสารสนเทศเพื่อดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
2. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	2.1 จัดทำแผนปฏิบัติการ โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกๆ ฝ่าย ให้สอดคล้องกับมาตรฐาน/ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย และบริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น และมาตรฐาน/ตัวชี้วัดของ สมศ.
3. ดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้	3.1 ดำเนินตามแผนที่กำหนดไว้ 3.2 รายงานผลการปฏิบัติการ โดยแสดงเทียบผลกับการดำเนินงานที่ผ่านมา เชิงสถิติ (ถ้ามี)
4. ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	4.1 ประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงาน ตามสภาพจริง ปรับเปลี่ยนให้ถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้และเกิดประโยชน์สูงสุด
5. ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษา	5.1 ติดตามผลการดำเนินงาน แก้ไขตามสภาพบริบทของสถานศึกษา
6. จัดทำ-ส่งรายงานผลการประเมินตนเอง (SAR)	6.1 รวบรวมผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 6.2 วิเคราะห์ผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาประจำปี พร้อมจัดเก็บรักษาข้อมูล

ขั้นตอนการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา	แนวทางการปฏิบัติ
	6.3 จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (SAR) 6.4 ประกาศผลและส่งรายงานผลการประเมินตนเองต่อ สาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 6.5 เตรียมรับการประเมินคุณภาพภายนอกต่อไป

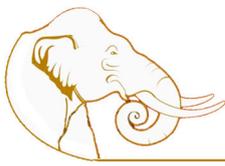
จากตาราง 2 แสดงแนวทางการปฏิบัติตามขั้นตอนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ทั้ง 6 ขั้นตอน เพื่อความสอดคล้องกับการประเมินภายนอก รอบ 5 โดยแนวทางการปฏิบัติงานเป็นไปตามแนวทางการบริหารงานในสถานศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

เอกสารหลักฐานประกอบการบริหารงานเพื่อเตรียมรับการประเมินภายนอก รอบ 5 ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

เพื่อเป็นการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานจากการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับการบริหารงานการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงควรจัดทำเอกสารหลักฐานตามมาตรฐานของการประเมินภายนอก รอบ 5 ดังตาราง 3 ดังนี้

ตาราง 3 แสดงการจัดเอกสารหลักฐานจากการดำเนินงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อรับการประเมินภายนอก รอบ 5

มาตรฐาน	เอกสารหลักฐานจากการดำเนินงาน	ประกอบการบริหารด้าน
มาตรฐานที่ 1 ผลลัพธ์ของการ เรียนรู้	1.แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา	-การวางนโยบาย
	2.แผนปฏิบัติประจำปี ด้านผู้เรียน (3 ปีย้อนหลัง)	-การปฏิบัติงานประจำปี
	3.ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทางการเรียนแยกเป็นกลุ่มสาระและภาพรวม (3 ปีย้อนหลัง)	-ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
	4.ผลการอ่าน, การเขียน, การสื่อสารภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ, ผลการประเมินความคิด, การคิดคำนวณและทักษะกระบวนการ (3 ปีย้อนหลัง)	-ผลประเมินความสามารถและทักษะของผู้เรียน
	5.ผลการประเมินพฤติกรรมนร. (SDQ), สมุดรายนงานประจำตัวนร., สมุดบันทึกความดี	-คุณลักษณะอันพึงประสงค์

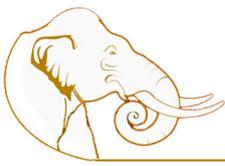

มาตรฐาน	เอกสารหลักฐานจากการดำเนินงาน	ประกอบการบริหารด้าน
	6.ผลการวัดผลระดับชาติ RT,NT,O-NET,PISA (3 ปี ย้อนหลัง)	-ผลการวัดผลระดับชาติ
	7.สถิติการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก (3 ปี ย้อนหลัง)	-การใช้แหล่งเรียนรู้
	8.ชิ้นงานที่เป็นผลงานของนักเรียน	-ผลงานของนักเรียน
	9.สรุปรางวัล,เกียรติบัตร,โล่ ฯลฯ ที่ผู้เรียนได้รับใน รอบปีที่ผ่านมา (3 ปีย้อนหลัง)	-รางวัลที่ได้รับ
มาตรฐานที่ 2 กระบวนการ บริหารและการ จัดการ	1.ประกาศฯใช้วิสัยทัศน์,พันธกิจ,ยุทธศาสตร์,กลยุทธ์	-การวางนโยบาย
	2.ประกาศฯ ใช้มาตรฐานการศึกษา,ค่าเป้าหมาย ประจำปี (3 ปีย้อนหลัง)	-การวางนโยบาย
	3.ประกาศฯ คณะกรรมการดำเนินงานด้านการประกัน คุณภาพการศึกษา	-การวางนโยบาย
	4.แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา	-การวางนโยบาย
	5.แผนปฏิบัติประจำปี,รายงานแผนปฏิบัติประจำปี, รายงานการประเมินตนเอง ประจำปี,คำสั่งปฏิบัติงาน ,ปฏิทินปฏิบัติงานของฝ่ายต่างๆ (3 ปีย้อนหลัง)	-การปฏิบัติงานประจำปี
	6.สมุดหมายเหตุ,สมุดเยี่ยม, สมุดบันทึกเวรประจำวัน	-การบันทึกเหตุการณ์ ประจำวัน
	7.บันทึกการนิเทศภายใน/ภายนอก	-การรับการนิเทศ
	8.สรุปการเข้าร่วมประชุม-สัมมนา ของผู้บริหาร ประจำปี,สรุปผลการเลื่อนวิทยฐานะ,การศึกษาต่อ ของผู้บริหาร-ครู (3 ปีย้อนหลัง)	-การพัฒนาตนเองของ ผู้บริหาร-ครู
	9.ชิ้นงานที่เป็นผลงานของผู้บริหาร	-ผลงานของผู้บริหาร
มาตรฐานที่ 2 กระบวนการ บริหารและการ จัดการ (ต่อ)	10.สถิติการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก (3 ปีย้อนหลัง)	-การใช้แหล่งเรียนรู้
	11.บันทึกสุขภาพนักเรียน,บันทึกการใช้ห้องพยาบาล ,สมุดบันทึกความดี,บันทึกพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) (3 ปีย้อนหลัง)	-สุขภาพนักเรียน -คุณลักษณะอันพึง ประสงค์
	12.บันทึกการเยี่ยมบ้านนักเรียน บันทึกการส่งต่อ, บันทึกการช่วยเหลือนักเรียน (3 ปีย้อนหลัง)	-ระบบการดูแลช่วยเหลือ ผู้เรียน

มาตรฐาน	เอกสารหลักฐานจากการดำเนินงาน	ประกอบการบริหารด้าน
	13.บันทึกการบำรุงดูแลรักษาอาคารสถานที่, โรงอาหาร, หอประชุม, สนามกีฬา, สนามเด็กเล่น, ห้องน้ำ-ส้วม ฯลฯ (3 ปีย้อนหลัง)	-การบำรุงรักษาอาคารสถานที่
	14.เอกสารเผยแพร่ผลงานของโรงเรียน	-ประชาสัมพันธ์โรงเรียน
	15.บันทึกการประชุมของโรงเรียน, คณะกรรมการสถานศึกษา (3 ปีย้อนหลัง)	-การแจ้งข่าวสารข้อมูลต่างๆ
	16.สรุปรางวัล, เกียรติบัตร, โล่ ฯลฯ ที่โรงเรียน/ผู้บริหาร/ครู/ผู้เรียนได้รับในรอบปีที่ผ่านมา (3 ปีย้อนหลัง)	-รางวัลที่ได้รับ
มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	1.แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา	-การวางนโยบาย
	2.หลักสูตรสถานศึกษา	-หลักสูตรสถานศึกษา
	3.แผนปฏิบัติการประจำปีด้านการเรียนการสอน, คำสั่งปฏิบัติงาน, ปฏิทินปฏิบัติงานของฝ่ายวิชาการ (3 ปีย้อนหลัง)	-การปฏิบัติงานประจำปี -การปฏิบัติงานของฝ่ายวิชาการ
	4.แผนการจัดการเรียนรู้ ทุกกลุ่มสาระ, ครูผู้สอนทุกคน (3 ปีย้อนหลัง)	-การจัดการเรียนรู้
	5.สื่อ/อุปกรณ์, แหล่งเรียนรู้ พร้อมบันทึกการใช้	-การใช้สื่อ/อุปกรณ์
	6.บันทึกการนิเทศ-การอบรมสัมมนาของครู ผลการเลื่อนวิทยฐานะ, การศึกษาต่อของครู (3 ปีย้อนหลัง)	-การพัฒนาตนเองของครู
	7.ชิ้นผลงานของครู	-ผลงานของครู
	8.ตัวอย่าง ปพ.1-5 (3 ปีย้อนหลัง)	-การจัดทำเอกสารทางการเรียน-ระเบียบ
	9.สรุปรางวัล, เกียรติบัตร, โล่ ฯลฯ ที่ครู/ผู้เรียนได้รับในรอบปีที่ผ่านมา (3 ปีย้อนหลัง)	-รางวัลที่ได้รับ

จากตาราง 3 การจัดเอกสารหลักฐานจากการดำเนินงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อรับการประเมินภายนอก รอบ 5 โดยมาตรฐานด้านผลลัพธ์ของการเรียนรู้จำนวนเอกสารหลักฐาน 9 รายการ มาตรฐานด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ จำนวนเอกสารหลักฐาน 16 รายการ และมาตรฐานด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวนเอกสารหลักฐาน 9 รายการ

แนวทางการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา เพื่อเข้ารับการประเมินคุณภาพภายนอก

ช่วงที่ 1 ก่อนการรับประเมินคุณภาพภายนอก

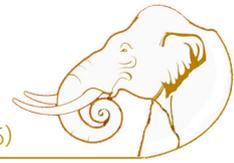
การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรนั้น ผู้บริหารจัดให้มีการประชุมชี้แจงให้กับผู้เกี่ยวข้องให้รับทราบถึงแนวทาง วิธีการประเมินภายนอก พร้อมมอบหมายบทบาทหน้าที่ ชักซ้อม ทำความเข้าใจในการนำเสนอข้อมูลข้อเท็จจริงให้ตรงกัน ในแต่ละประเด็น และผู้ประเมินภายในโดยตรวจสอบรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) รวมทั้งหลักฐาน ร่องรอยเชิงประจักษ์ตามมาตรฐานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้ครบถ้วน มีการเตรียมความพร้อมแก่นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา หรือผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมให้เข้าใจตรงกัน การเตรียมความพร้อมด้านอาคารสถานที่เป็นการพัฒนาสภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่ ให้เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ให้มีความปลอดภัยกับผู้เรียน เช่น การจัดภูมิทัศน์อาคาร สถานที่การจัดห้องเรียน การจัดห้องปฏิบัติการ รวมทั้งแหล่งเรียนรู้ภายใน ให้มีความสะอาด พร้อมในการใช้งานสำหรับเป็นแหล่งเรียนรู้รวมทั้งจัดทำระเบียบแหล่งเรียนรู้ภายนอก เตรียมความพร้อมด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เอกสารในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นร่องรอยหลักฐานที่แสดงถึงความพร้อมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอน และบันทึกการนิเทศชั้นเรียน ของผู้บริหารสถานศึกษาในรอบปีที่ผ่านมา การเตรียมความพร้อมด้านเอกสาร หลักฐาน ร่องรอย ที่เกี่ยวข้องเป็นการเตรียมการตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนของเอกสารที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นระหว่างการดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา ตลอดจนเตรียมสื่อเทคโนโลยีให้มีความเป็นปัจจุบัน และพร้อมใช้งาน ฯลฯ

ช่วงที่ 2 ระหว่างรับการประเมินคุณภาพภายนอก

1. อำนวยความสะดวกแก่คณะกรรมการประเมินตามความเหมาะสม เช่น เตรียมแหล่งข้อมูล หลักฐานเชิงประจักษ์ผู้ประสานงานกับผู้ประเมินห้องสำหรับประชุมย่อยของผู้ประเมิน
2. นำเสนอข้อมูลตามมาตรฐานและประเด็นการพิจารณา อาจนำเสนอโดยการบรรยาย ประกอบ Power Point หรือ VTR โดยผู้บริหารสถานศึกษา ควรกระชับไม่ควรใช้เวลา ยาวนานมาก
3. ประสานงานขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง เช่น กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ตัวแทนนักเรียน ตัวแทนต้นสังกัด องค์กรภาครัฐและเอกชน
4. ร่วมรับฟังการนำเสนอผลการประเมินด้วยวาจาและให้ข้อมูลเพิ่มเติม ผู้เข้าร่วมรับฟัง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ตัวแทนนักเรียน กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน ตัวแทนต้นสังกัด
5. ในช่วงรับการประเมินภายนอก สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนตามปกติตามตารางสอน และตารางกิจกรรมที่กำหนดไว้

ช่วงที่ 3 หลังเสร็จสิ้นการประเมินคุณภาพภายนอก

ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องร่วมกันตรวจสอบ รายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกตามที่สำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) แจ้งผลการ

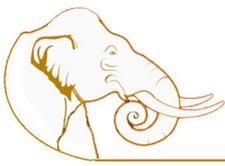
ประเมินสถานศึกษาสามารถโต้แย้งผลการประเมินคุณภาพภายนอกได้โดยทำเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่ง สมศ. จะส่งผลการพิจารณา (ร่าง) รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ให้สถานศึกษาพิจารณา

องค์ความรู้ที่ได้รับ

การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้สอดคล้องกับวิธีการ มาตรฐาน ตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมิน ของการประเมินภายนอก รอบ 5 โดยสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) นั้น สามารถปฏิบัติตามขั้นตอนการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาทั้ง 6 ขั้นตอนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และการจัดทำเอกสารหลักฐานเพื่อนำเสนอเป็นข้อมูลดำเนินการ ให้เป็นไปตามมาตรฐานของการประเมินภายนอก รอบ 5 โดยมาตรฐานด้านผลลัพธ์ของการเรียนรู้จำนวน เอกสารหลักฐาน 9 รายการ มาตรฐานด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ จำนวนเอกสารหลักฐาน 16 รายการ และมาตรฐานด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวนเอกสาร หลักฐาน 9 รายการ

สรุป

ปัจจุบันนี้การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังคงเป็นไปตามประกาศของกฎกระทรวง เรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2561 โดยเฉพาะด้าน วิธีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ให้ได้ครบมาตรฐาน ตามตัวชี้วัดที่กำหนด เพื่อความ เป็นเอกภาพของการจัดการศึกษาทั่วประเทศ ซึ่งควรเริ่มตั้งแต่วิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างมาตรฐาน การประกันคุณภาพภายในกับมาตรฐานการประกันคุณภาพภายนอก แล้วปรับเปลี่ยนขั้นตอนดำเนินการ ให้เป็นไปตามบริบทของสถานศึกษา โดยเน้นพัฒนาการในทุกๆ ด้าน ตั้งแต่การกำหนดมาตรฐานการประกัน คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ควรกำหนดมาตรฐาน และตัวชี้วัด และคำเป้าหมายการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา โดยให้สอดคล้องกับมาตรฐานต้นสังกัดและมาตรฐานของสมศ. จัดทำแผนพัฒนาการ จัดการศึกษาของสถานศึกษา ใช้หลักการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกๆ ฝ่าย ให้สอดคล้องกับมาตรฐาน/ ตัวชี้วัด/ คำเป้าหมาย และบริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น แล้วดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ ควร รายงานผลการปฏิบัติการทุกครั้งเพื่อการเก็บในระบบสารสนเทศ ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษาให้ถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้และเกิดประโยชน์สูงสุด ติดตามผลการ ดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษา และปรับเปลี่ยนตามสภาพบริบทสถานศึกษา แล้วสรุปผลจัดทำ-ส่ง รายงานผลการประเมินตนเอง (SAR) การดำเนินงานของสถานศึกษาแต่ละมาตรฐานครบถ้วนตามตัวชี้วัดที่ กำหนด สามารถตรวจสอบโดยการประเมินจากเอกสารหลักฐานเชิงประจักษ์ ซึ่งถือว่า “เป็นไปตาม มาตรฐาน” ที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกคนในสถานศึกษาต้องรับรู้ และปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบ ให้บรรลุถึงเป้าหมายคือมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนดและร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษาเกิดขึ้น

แต่วิถีดำเนินงานคงต้องสอดคล้องกับกรอบแนวทางการประกันคุณภาพภายนอก รอบ 5 ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เป็นแนวทางการดำเนินงาน ภายใต้บทบาทที่ถูกระบุระดับมาตรฐานของผู้ประเมินภายนอก ได้แก่ ประเมินแม่นยำ ก้าวทันเทคโนโลยี และไม่สร้างภาระสถานศึกษา ซึ่งแตกต่างจากการประเมินการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษาที่ผ่านมา โดยเฉพาะได้กำหนดให้มีมาตรฐาน และตัวชี้วัดเพื่อเป็นบรรทัดฐานให้ผู้ประเมินภายนอกได้ใช้ในการประเมินแต่มาตรฐาน และตัวชี้วัดดังกล่าว แต่เป็นไปในลักษณะเดียวกันกับมาตรฐานของต้นสังกัดที่กำหนดให้สถานศึกษาได้ใช้ที่เกี่ยวข้องกับ ผู้เรียน ผู้บริหาร และครูผู้สอน นั่นเอง ซึ่งคาดว่าจะระบบและกลไกในการควบคุมตรวจสอบระบบการบริหารคุณภาพการศึกษา จะทำให้เกิดการพัฒนาและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนว่าจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ และผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก รอบ 5 นี้ คงจะสะท้อนให้เห็นผลการพัฒนาการศึกษาของไทยได้เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ.(2561). *กฎกระทรวง : การประกันคุณภาพการศึกษา*. วันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2561.
- ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 116. *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542*.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2566). *ประกาศคณะกรรมการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เรื่อง กรอบแนวทางการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษา การศึกษาปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และด้านการอาชีวศึกษา (พ.ศ.2567 – 2571) (ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม)*. วันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2566.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2567). *คู่มือกรอบแนวทางการประกันคุณภาพภายนอก พ.ศ.2567 – 2571 ฉบับสถานศึกษาและผู้ประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. เอกสารประกอบการอบรมผู้ประเมินภายนอก ณ เมืองทองธานี กรุงเทพฯ 6-7 มีนาคม 2567.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2567). *คู่มือการจัดทำและตรวจอ่านรายงานและเอกสารประกอบการประกันคุณภาพภายนอก (พ.ศ.2567 – 2571) ฉบับผู้ประเมินภายนอก* หน่วยกำกับประเมินคุณภาพภายนอก และผู้กำกับประเมิน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับแก้ไขปรับปรุง ฉบับที่ 2 ณ วันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ.2567.